

Welkom in Grote Beemd & Broekbeemd

Van zuid naar noord slingert de Herk door Wellen via de natuurgebieden de Broekbeemd en de Grote Beemd. Deze gebieden worden beheerd door Limburgs Landschap vzw met de hulp van de vrijwilligers van 't Bokje. De namen van de gebieden verklappen het al: het kan er nat zijn. 'Beemd' staat namelijk voor 'een hooiland in een beekvallei'. Beide gebieden huisvesten prachtige voorjaarsbloeiers en Europese topnatuur!

1 Begin van een mooi verhaal

Er waren eens enkele Wellense vrienden die hielden van de natuur. De Broekbeemd – gelegen tussen de dorpskernen van Wellen en Herten – lag er helaas niet al te natuurlijk meer bij. Ze groepeerden zich in 't Bokje en zorgden ervoor dat natuurvereniging Limburgs Landschap in 1989 haar eerste perceel kon aankopen. In 2006 onderging het natuurgebied een 'eenmalige inrichting', die leidde tot een fraai geheel van stilstaand en stromend water, open moerasjes, nat grasland, ruigten of zomen, mantels en bossen. Ondertussen is bijna de volledige Broekbeemd en grote delen van de Grote Beemd in eigendom of beheer van natuurvereniging Limburgs Landschap vzw. Via deze folder ontdek je wat we waar doen en waarom!

2 Molens

Waar water is, staan of stonden molens. Langs de Herk in Wellen kan je nog de Graetermolen en Wellenmolen

zien. Deze waren ooit actief als graanwatermolens. De bedding van de Herk werd voor deze molens al in de 13de eeuw verlegd van het laagst gelegen deel van de vallei iets hogerop. Deze verlegging en later de rechttrekking, verbreding en verdieping van de Herk heeft een grote impact gehad op de waterhuishouding van het gebied. Om nog maar te zwijgen over de waterkwaliteit. Gelukkig neemt die beetje bij beetje toe door betere waterzuivering en aansluitingen op de riolering. En dat is goed voor de natuur in beide gebieden.

Tot 70 jaar geleden bevond zich vlakbij de Wellenmolen nog een andere molen, de slagmolen.

3 Grote grazers

Sinds 1991 worden in de Broekbeemd Schotse Hooglanders ingezet voor het beheer. Wellen was de eerste gemeente waarin een begrazingsproject met deze zelfredzame runderen van start ging. Onderzoek toonde aan dat de begrazing de ruigte effectief terugdringt en een positief effect heeft op de biodiversiteit van de graslanden. Zo komen dotterbloemen, moerasspirea, de gouden sprinkhaan en de wijngaardslak voor in de begrazingszones. Dotterbloemen zijn ranonkelachtige planten met opvallend grote, botergele bloemen. Moerasspirea valt op door de welriekende, roomkleurige bloemen die eerder op pluimen lijken. En dat, terwijl in de niet begraasde percelen brandnetels en kleeftuif het mooie weer maken. De komende jaren worden onze Schotse Hooglanders geleidelijk aan vervangen door even sterke maar ongehoorde Gallowayrunderen. Niet alleen

Eerste editie, druk 2018
Foto's: Veerle Cielen, Jean Van Hamel, Benny Odeur

in de Broekbeemd, maar ook in de Grote Beemd kan je op sommige percelen onze runderen tegenkomen. Omdat ze zelfredzaam zijn en jaarrond in het gebied wonen, vragen we om de dieren niet te voederen of te aaien en steeds voldoende afstand te bewaren!

4 Moerassprinkhaan

Een soort die voordeel heeft bij het beheer door de grote grazers is de moerassprinkhaan. Deze veldsprinkhaan is de grootste die in België voorkomt. Op hun achterpoten dragen ze de Belgische driekleur: een rode achterdij met gele achterscheen en zwarte doorns. De mannetjes maken een geluid dat lijkt op het geluid van een schrikdraad en dat je makkelijk kan nabootsen door met je vingers te knippen. Deze soort van natte graslanden en ruigtes kende in de 20ste eeuw een sterke achteruitgang in Vlaanderen maar door natuurherstel doet de soort het in natuurgebieden de laatste jaren beter.

5 Alkalisch laagveen

Midden in de Broekbeemd ligt een zeer zeldzaam biotoop: kalkmoeras of in wetenschappelijke termen alkalisch laagveen. Wanneer je op bepaalde plaatsen springt, voel je dat de grond wat veert. Die verende 'matras' bestaat uit afgestorven maar onverteerde plantenresten. Na de laatste ijstijd ontstond er waar nu Wellen ligt een komvormige laagte. Bij overstromingen van de Herk kwam die regelmatig onder water te staan. Fijnere kleideeltjes uit het water bezonken ter plaatse en vormden een ondoordringbare laag. Resultaat: een groot moerasgebied met open water. Beetje bij beetje palmden planten de kom in en verlandde het moeras. Bij dat proces komen afgestorven planten in het water terecht, waar ze door gebrek aan contact met de lucht niet verteren. In de loop van eeuwen ontstaat op die manier een dik pakket, dat men veen noemt. Meestal is veen zurig, maar hier is het kalkrijk of alkalisch. Van dit vegetatietype rest er maar 5 tot 10 ha in Vlaanderen! Dat maakt het echt zeldzaam, en het beheer waard dus!

6 Zeggekorfslak

Het kalkmoeras is de biotoop van het zeggekorfslakje. Dit slakje van amper 2,4 mm leeft enkel in kalkrijke natte moerassen, of aan oevers van kalkrijke rivieren en vijvers. Dit Europees beschermd diertje heeft een bijenkorfvormig huisje en leeft van algen en schimmels die parasiteren op de bladeren van moerasplanten. Extensieve begrazing is een goede beheermaatregel voor deze soort.

7 Natuurlijk bufferbekken

Een deel van het natuurgebied de Grote Beemd zal in de toekomst dienst doen als een natuurlijk bufferbekken bij overstromingsgevaar van de Herk. Met een paar kleine ingrepen is het laaggelegen gebied ingericht door de Vlaamse overheid. Bij hoge waterstand in de Herk stroomt het water het gebied in waar het zelf zijn weg moet zoeken naar het laagste punt in de vallei, de Grootbeemdsloot. Dit water wordt door een stuw

Met de steun van:

Heb je zin om als vrijwilliger de handen uit de mouwen te steken of aan natuurstudie te doen in deze twee prachtige gebieden? Mail dan naar: conservator.bokje@limburgs-landschap.be

Op stap

In de Grote Beemd en Broekbeemd loopt een gele (3km) en rode (4 km) bewegwijzerde wandelroute.

- Vertrekpunt: Dorpsstraat 25, 3830 Wellen

Stevige schoenen of laarzen zijn aangeraden. Honden zijn welkom, maar steeds kort aangelijnd. Loslopende honden veroorzaken stress bij het wild en de grazers in het gebied.

Meer natuur in Limburg?!

Natuurvereniging Limburgs Landschap vzw wil zoveel mogelijk Limburgse natuur behouden voor de toekomst. Dit doen we door de aankoop en het aangepast beheren van gebieden.

We beschermen niet enkel wat rest, maar herstellen ook wat verloren ging en ontwikkelen nieuwe natuur. Door rekening te houden met de draagkracht van de natuur, zijn niet alle plekken even toegankelijk, maar krijgen ze zo wel de kans om zich te ontwikkelen!

Draag jouw steentje bij voor natuurgebied de Grote Beemd of Broekbeemd met een gift op rekening IBAN - BE 28 4564 0220 0120, BIC - KREDBEBB en vermeld 'Gift Grote Beemd of Broekbeemd'. Bij elke gift vanaf 40 euro ontvang je een fiscaal attest.

Ook gedreven door natuur? Word lid!

Dat kan al door 15 euro (20 euro voor Nederland) over te schrijven op rekeningnummer BE 28 4564 0220 0120 van Limburgs Landschap vzw. Je ontvangt van ons dan een leuk welkomstpakket en krijgt viermaal per jaar 'Limburgs Landschap magazine' in je bus. Als lid neem je gratis deel aan alle wandelingen en krijg je korting op bepaalde activiteiten, cursussen of producten. Voor meer info:

www.limburgs-landschap.be

gedreven door natuur

Limburgs Landschap vzw
Domherenhuis | Dekenstraat 39 | 3550 Heusden- Zolder
T +32(0)11 53 02 50 | www.limburgs-landschap.be

tijdelijk vastgehouden in de vallei en daarna langzaam terug losgelaten. Daardoor blijft de buurgemeente Alken beter gespaard tegen watersnood. Er zijn twee inlaten gemaakt door de VMM; eentje ten zuiden en eentje ten noorden van de Bodemstraat. De bestaande dijken van de Herk zijn hiervoor lokaal verlaagd. Het belang van zuiver water in de Herk wordt hiermee ook snel duidelijk!

8 Historische houtkanten

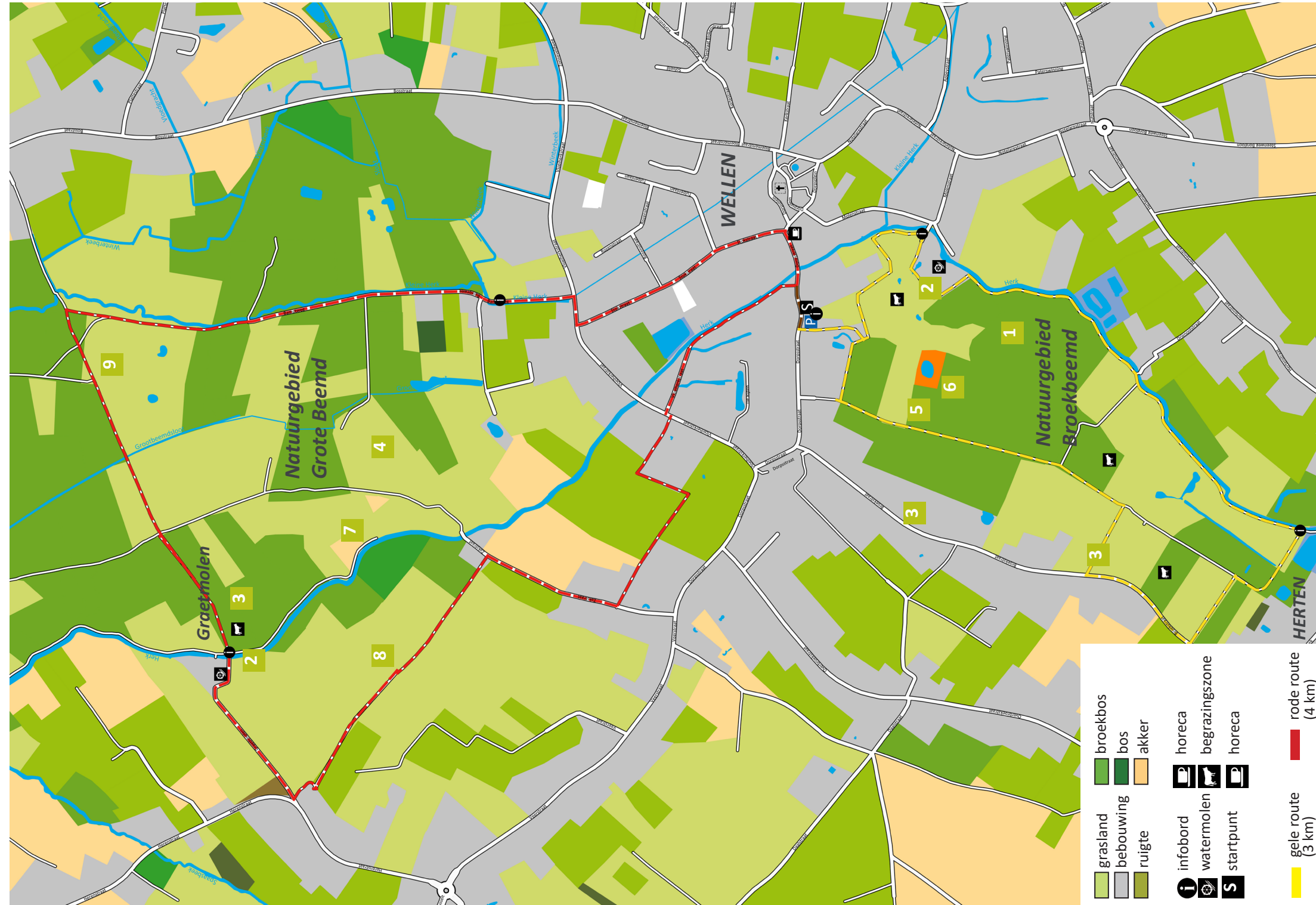
Op heel oude kaarten zoals de Ferrariskaarten van 1777 zie je in delen van de Grote Beemd een lappendeken van kleine grazige perceeltjes omzoomd met houtkanten. Deze werden geplant als veekering of als perceelsgrens. Vroeger was er namelijk geen sprake van prikkeldraad. Vandaag zie je deze nog steeds. Deze goed bewaarde oude houtkanten herbergen veel bijzondere soorten, en niet alleen diersoorten. Zo komen zowel de eenstijlige, tweestijlige als koraalmeidoorn voor in het gebied. En of het nog niet genoeg doornen zijn, groeien er ook andere bijzondere doorndragende soorten tussen, zoals de hondsroos, beklieerde hondsroos, heggenroos, viltroos, beklieerde heggenroos en zeldzame kraagroos.

9 Wellense waterdraak

Van de vier watersalamandersoorten die we in Vlaanderen rijk zijn, spreekt de kamsalamander het meest tot de verbeelding. Onze grootste watersalamander is bovendien Europees beschermd. In Wellen komt de 'waterdraak' nog voor in vier zones. Een van die zones is het natuurgebied de Grote Beemd. Limburgs Landschap vzw liet de afgelopen jaren een netwerk van poelen aanleggen in de Grote Beemd. Hopelijk kunnen ze zich daardoor in de toekomst weer verspreiden over de Herkvallei. Een kleinschalig landschap met visvrije poelen of vijvers, hagen, houtkanten, rietkragen en knotbomenrijen vormen het ideale leefgebied voor deze soort.

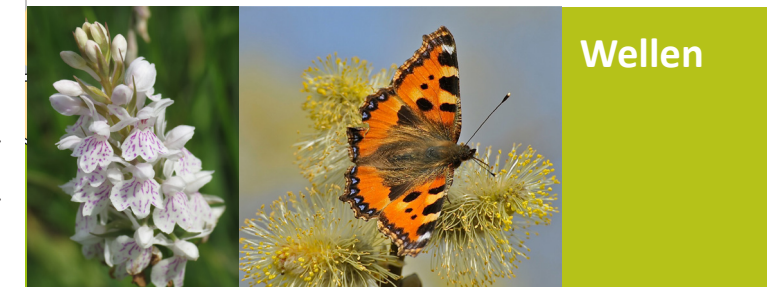

Kamsalamander - Benny Odeur

Grote Beemd & Broekbeemd

Wandelen langs de beemden van de Herk

Wellen